

ШЫН

Совет Эвилелдешкен Коммунист партиясынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

1955
ЯНВАРЬ
20
ЧЕТВЕРГ
№ 14 (3208)
БРТӨӨ 20 КОЧ.

Чаа черлерге (1 арин).
М. Баеву. — Кудатура-чырыдылжык албан черлеринин ажылы беди денелче (2 арин).
С. Алет. — Мураакчы малчынарнын чондугу хуралы (2 арин).
Герман уузун мөөн соңгаар баар оруун шилеп алар уктурут («Правданың» январь 17-де мурунку чуулу) (2 арин).
С. Блинова. — Кышкы агротехниктиг хөжөмдөрүн чедишкениниг күтөөдөр (3 арин).

Чурт улетпүрүң бүдүрүлгелеринде хөжүмдөшкенини ууткаар (3 арин).
Н. Васильев. — Камыялганын чүрүмүн шыгыты сатыр (3 арин).
Совет далайжылдарга норбек эрге-чагыларын өөрүп четириникини (4 арин).
Жолдо-Кюриниң мезгилди (4 арин).

Партия райкомнарының библиотекаларының ролун бедидер

Бодунун билг медресин бедидери га киришкенер ол дугайын чөптүү-биле дөш, марксенич-ленич теорияның үндешинери шигээлп алмы дөш соо-саал чокка ажылдары—коммунист бүрүзүнү хулаагези. Марксенич-ленич теорияны бот-кичөө-биле өренип турарларын саны бо өредилге чыдыңа экон-ескен. Ол чорук партия организацияларының таламында коммунистерини бот-кичөө-биле өредилгенин шигинерип экижидерин иетип турар. Партия коммунистерини марксенич белектерин бот-кичөө-биле бедидер алдырыга эгээрини хес болдунар аргаларын тургузуп берип турар. Партия комитеттеринин библиотекалары, лекторийлер, марксенич-леничтин классиктеринин чогаалдарын хөй санын паран ундурени болган өн-дө өске чүддөр коммунистерини, бистин бүтү кадрларының бот-кичөө-биле өредилгенине узуу-биле дуузалар турар.

Партияның Кызыл хоорай комитетинде библиотеканың ажылы эки тургустунганы демдегле чөгүр. Библиотека бил-лак ном фонду-биле четелденген. Ила өредилгени хергелетинер литература-ларын дамып астыган, чаз кирген номнарын демдегени тургустунган. Библиотеканың ажылдар шаны баа таарып-тыр күрүдүр. Мынчанга аңаа лекциялар, лекциялар, консультанттарын, беседалар урдуучу болуп турар. Оң ундай марксенич-ленич теорияны өренип турарларга лекциялар номчулгам бөд чүрүп турар.

Мынд бода-да чамдык партия комитеттеринин библиотекалары аңаа четисе ажылдар турарлар. Чыккыларга, Каа-Хем, Биш-Хем, Танды райкомнарының библиотекалары ажылы беди денелге тургузарының бүрү аргалары боттарыга тур-ла-ла дыка үр уениң итинге четисе ажылдар келген болган чүг-ле партия обкомунун киржигени-биле ажылы эки тургустунган.

Партияның чамык райкомнары библиотекаларың ажылдар шаатарын таарыш-тыр тургузуп албан чүддөр база тургулаан. Чижээ, партияның Чон-Хемчик райкомунун библиотеканы нийти аңаа шагында ажылдаш-ла хадимин турган. Ол чорук бот-кичөө-биле өренип турарларга болган черде литература хергел-чөөн кижилерге бир язамың шыптыктыг чүдү бөөп турган дөшү толаргай. Ол ба-ла-ла партия обкомунун киржигени-биле эки тургустунган.

Чамык партия райкомнары, млыңгы оң пропаганда болган агитация кидилер библиотекаларың ажылы экижидер, ону боттуп удурут, оң ажылдарыңа дуузалар болган негеделиң болу-ру боттарыбайн турарлар. Мында лурун боттарыбайн турарлар. Мында лурун партияның Барылы-Хемчик райкомунун библиотеканы чижек болур. Мында библиотеканы дыка хөй шакарда хадимин турар ийиксе оң ажылдарыңа чүдө болу-ру таарыш эитип шакарда ажылдар хөвөнүп турда-ла, райкомуну пропаганда болган агитация кидилер ону эки ал-баан. Мынчанга аңаа чокка болуп эртеңи пропагандастырның дурулга солчулазын.

Партия чырыдышканын системалык өредилгени, млыңгы коммунистерини болган партия кежигүнү эвестерини бот-кичөө-биле өредилгенин шигинерип экижидер херекке партия комитеттеринин библиотекаларының ролу узут. Ол ролу улаж-на улгатырын турган, коммунистерини политиктиг дөшкени бедидип, оларын мураакчы ролун көдүрүп шы-дар бис.

Партия кежигүннерини болган кандидаттарының, бистин удурутчу кадрларының политиктиг бот-өредилгени—политиктиг чырыдышканын кол хеври. Мынчанга, партия организациялары библиотекаларың ажылыне кичөө-гейин улгатырар хулаагези.

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Советинин депутаттарына кандидаттар депшидилгези эгелээн

ЧАДААНА (Телефон-биле). Машина трактор станцияның коллективинин нийти хуралы РСФСР-ниң Дээди Советиниң депутаттарына эш **А. В. Анкудиновту** кандидаттарын депшидилгези. Ол хуралдан Чадаана хоорайның барын таламы № 38 сонуга округунуң таламы-биле область Советинин депутаттарына кандидат кылдыр МТС-тиң кол эвестерини эш **Александр Яковлевна Кудравцеваны** депшидик.

Область Советинге сонугдаларың таламы-биле Дөргүн № 46 сонуга округунан область Советинин депутаттарына кандидат кылдыр Сталин аттыг колхозтун кежигүнү эш **Вера Чулуменовна Байлакты** колхозчуларын нийти хуралдан депшидик.

Од-ла хуралдан РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидат эш **А. В. Анкудиновту** кандидаттарын чаңгыс эп-сеткилдиг депкен.

Искра кедө ажал-агыл артелиниң кежигүннеринин нийти хуралы область Советинин депутаттарына кандидатка од колхозтун дарга эш **Монгуш Довуролович Доктугуну** депшидик, Чадаана-ның кедө № 39 сонуга округуна бадма-ларын эш Доктугудан дилээн.

Эвилелдешкен республикаларның Дээди Советтеринин депутаттарына кандидаттар депшидишкени

РСФСР
Курган область.
Каргаполье суурга Сталин аттыг кедө ажал-агыл артелиниң колхозчуларының нийти хуралына **Каргапольский** сонуга округунуң таламы-биле РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидаттарга **Никита Сергеевич Хрущевту** болган Сталин аттыг колхозтун дарга эш **Алексей Дмитриевич Елинини** ааан.

Тамбов область.
Мичуринский районун «Комитер» колхозунун клубунга колхозчуларынн сонуга мурунуң хуралы болуп эркен. **Мичуринский** сонуга округунуң таламы-биле РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидаттарга **Георгий Максимиланович Маленковту**, **Вячеслав Михайлович Малостовту**, **Никита Сергеевич Хрущевту** болган колхозтун саяачын **Жанна Александровна Есеницованы** депшидик.

Тамбов МТС-тиң коллективни Тамбовский кедө сонуга округунуң таламы-биле РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидаттарга Георгий Максимиланович Маленковту, **Никита Сергеевич Хрущевту** болган алдыр комбайнер, **Семилетний Купажымын Младирин Василий Андреевич Краснослободцевти** (Детский районун Камени-Бродск МТС-нде ажалдан турар) депшидик.

Кирсановский районун Ленин аттыг кедө ажал-агыл артелиниң колхозчуларының нийти хуралы **Кирсановский** сонуга округунуң таламы-биле депутаттарының кандидаттарына **Георгий Максимиланович Маленковту**, **Никита Сергеевич Хрущевту**, а ол млыңа ол колхозтун дарга эш **Павел Николаевич Фокинни** депшидик.

Теп генериктиг лабораторияның артык ажылдарчы болган албан-хаакчылар **Мичуринский** хоорай сонуга округунуң таламы-биле РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарының кандидаттарына **Георгий Максимиланович Маленковту** болган алдыр комбайнер, **Семилетний Купажымын Младирин Василий Андреевич Краснослободцевти** (Детский районун Камени-Бродск МТС-нде ажалдан турар) депшидик.

Уваровский районун Обловек МТС-ниң коллективни **Уваровский** сонуга округунуң таламы-биле депутаттарының кандидаттарына **Георгий Максимиланович Маленковту**, **Никита Сергеевич Хрущевту**, а ол млыңа ол колхозтун дарга эш **Павел Николаевич Фокинни** депшидик.

Аржонский сукно фабрикамың ажылдарчыларынн инженер-техниктиг ажылдарчыларынн нийти хуралы болган, аңаа **Рисаслозовский** сонуга округунуң таламы-биле депутатка кандидатка аңаа өс-таавыч, эң эки бүдүргелериниң бирээш **Зинаида Сергеевна Суворовцеваны** депшидик.

Мал ажылдыг «Сампурский» совхозтун ажылдарчы болган албан-хаакчылары **Туранның райулетпүр комбинатына** депутаттарына кандидаттарга **А. В. Анкудиновту** кандидаттарын чаңгыс эп-сеткилдиг депкен.

Безжонский 7 шахта коллективниң бүгү кежигүнери ала одурткан. РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидат депшидинер ол хуралы бүдүргелде-парторганизация секретары эш **Бостонев** ажалдан.

Даарыякта чехиниң начальниги эш **Боктин** баштай өс алган Россия Федерацияның Дээди Советинге сонугдалар таламы-биле Тыва сонуга округундан сонугар депутатка кандидат кылдыр **СЭПН Кызыл хоорай комитетинин секретары эш А. В. Анкудиновту** депшидик.

Хуралда өс ол чүве чулаалан **Никофоров**, **Кайгаратова** болган өске-да эштер ол саялга бүрү каттыжып, эш **Анкудиновту** кандидаттарын чаңгыс үн-биле депкен.

Кооператоржуларның деткишкени
Январь 18-те **Областроссоюзтун** клубунга ажылдарчыларын, албан-хаакчыларын болган салгы-кооперация шекаларының дымнакчыларының сонуга мурунуң хуралы болган.

Сонуга мурунуң хуралын эш **А. Ломаев** ажалдан.

Партия аге-организацияның секретары эш **Дажин-Норбу** бодунуң чуламында депутатка кандидат **А. В. Анкудиновту** нахдарын болган ажал-чорудулгалын допчулап чулааланышан, 1955 чылдың февраль 27-де сонугдалар хунуна эш **А. В. Анкудинов** дөш бадмаанчыларын бир-бирче хуралдың киржикчилерин кыйтырган.

Салгы базаның ажылдарчы эш **Булдочев** өс алган, депутатка кандидат кылдыр **СЭПН** хооромунун секретары эш **А. В. Анкудиновту** хоорайның болган областтыг мураакчы бүдүргелерин депшидик саяалым салгы базаның ажылдарчыларынн мурундан дөшкөн тур мен деп чулаалан. Эш **Анкудинов** сонугчуларынн ийегин алдырыңы-биле күтүсчү шөдөр деп чүвөгө ийегин ол ийереткен.

Оң сонда өс ол чүве чулаалан эштер **Торку**, **Володий** болган **Рогов** олар Коммунист партияның шыгыч өгу эш **Анкудиновту** РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарына кандидатка депшидик хуралында **Кызыл АТК-инини**, **Зербектин** күтүр дам шахтамың, **Туранның райулетпүр комбинатының** ажылдарчыларын болган албан-хаакчыларынн баш «Кун-ажылдыг хөстү» колхозтун колхозчуларының саяалың чаңгыс үн-биле каттышышан, сонугдалар хунуна шунту, чаңгыс кижя дөш бадмаанчыларын бөдөр кыйтырган.

Бо айтырп таламы-биле хуралдың үндүрени шигинерип олурдуулар бедиң көдүрүшкү-биле хулаан алган.

Эш **Булдочев** саяалы-биле сонуга мурунуң өкүр хуралына баар 9 саялыг төмөлектиңер сонгай.

Бедик көдүрүшкүн
Январь 18-те **Завойриниң** бүдүргелерин өредилгенин ажылчы, албан-хаакчыларынн сонуга мурунуң чөвүлө хуралына сонуга сонугчулар төмөлектиңер 90 кижини сонгай.

Путилов стачказының 50 чыл оюн Ленинградтын ажылчы чоннары демдегелен турар

ЛЕНИНГРАД, январь 15. 50 чылдыг мурунда 1905 чылдың январь 3(16) **Путилов** заводунга стачка эгелен, ол стачканы **В. И. Ленин** ажылчы алдыңың өл узуг ийерешкениниң бирөөн кылдыр үндөдөн.

Угөр-бөө, инструмент, лафет өк, паровоз механика болган өске-да мастеркаларынн ажылдарчылар дөрт эштерин ажалдан ундуренине удурааланышан кедө-да болдурун бо хөй ажал соокадышканы кылган. **Уйкөшкни** 12 муң путолдучуларын ортузунга эгелөөн.

Түдөлгө стачказың киржикчилерини эвостериниң кабыл негеделерин салган. Эс шыгыч ажал хунун, үш элчегде ажалдарын, ажал шыгандан дашкаар ажалдарын дүжүренин, кара ажал кылдыр ажалдарыңа—өрдөгө болган хөй-рөдөккөргө төдөвирин бедидерин чедиш алырын негөөн.

Бөдөлгө стачказың Петербург комитетиниң путолдучуларын деткирини кыйгырган, ону төдөлгө хоорайның хөй-хөй бүдүргелерине чораш. Чер бүдүргө ажылдарыңа стачканың киржикчилерине каттыжып турган. Ажал соокадыш турганнарын салы 150 муң четкен, январь 7 (20) стачка бүтүп нийтинги болуп, шыкышкын политиктиг характеринг болу берген.

Путилов заводунга стачканың 50 чыл оюн Ленинградтын ажылчы чоннары демдегелен турар. Киров (Эргиде **Путилов**) заводунуң дөштеринде болган хоорайның өске-да бүдүргелеринде агитаторларынн лекцияларын, лекцияларын, беседалары чөртүтүп турар. **Неванск В. И. Ленин** аттыг машина тудушкуну заводунда «Ажылчы» фабрикада, Киров болган өске-да заводдарга, фабрикаларга стачканың киржикчилерин—дөшүн ажылчылар-биле ужуражышканын кылдып турар.

Хоорайның ажылчы чоннары бо хунерде орустун бири революцияның бөдүрүшкүндөрүн-биле хөй-хөй тураскаалыг черлегер барын турар.

Хоорайның Кудатура бажынардында болган ажылдарын клубтарында кезелер артып турар. С. М. Киров аттыг Кудатура ордуу орустун бири революцияның тураскаалыг кезелериниң организация-на. Ол кезелерде 1905 чылдың бөдүрүшкүндөрүнн киржикчилерин чүве чулаалан турар. Артыр болган бот-тывын-тыр урарчүдү коллективтерини 1905 чылдың болушкуннарына тураскаалыг агитаторура болган музыка чогаалдарын күтүсчүдү турар.

(СЭТА).

Чаа черлерге

ЛЕНИНГРАД. Найсыладың оодарының болган кыстарының кыйгырын Ленинградтын бүдүргелеринде ийи-биле дептик турар.

Эртең кыжын Сталин аттыг металл заводунун чус ажал аныяктары өске-да Ленинградчылар-биле кымы кур черлерин шигээлп алдырыче чортуканар. Ам партияның кыйгырын бөдүрүр ырак орукче аңаа ажылдарыңа чаз отрим белектерин турар.

Завод лабораторияның ажылчыны **П. Багиза** комсомол организациямыңа бир дугаар чоруп күзелин ийереткен. Ол кур черлерин шигээлп алдыры-биле болуңуң убагы-биле кымы чорутурун күзеп турар. Аныяктарынн билдиринишкенинде патриотик сиңиккен. «Алтайның черин бистин чүртүстүңүң четкирчиңиз болган дүрүн хулауларыңа менден хамаарып бүтү-ле чүдүрени күтүсчүдүренин хулаанын тур мен» деп токар Голун бижип турар.

«Кымыл металл» заводтун комсомол комитетинге дыка хөй билдиринишкелер кирген.

Коммунист партияның кыйгырын **Белоруссияның** магистралының демборучуларының ортузунга ийиң деткамчаны алган. Паровоз болган вагон деполарының комсомол комитеттери бо хунерде хөй кижилеринг. Олар кур черлерге оларын ажалдык чорударыңа дугайында билдиринишкенин экелер турарлар.

Минск-Товарная станцияның вагон деполунун комсомол комитетинге бөдүк аныяктар оларын бригаданың **Белоруссияның** тараалың совхозтарының бирөөнине чорударын дилеп билдиринишкенин кийргенер. Чамыкчы **Петр Шадриковтун** бөдүңү билдиринишкенине бижөөн болза:

«ВЛКСМ-ниң хулааныңа менни хулаан алдырың дилемди. Кур черлерин чагырын алдыры-биле комсомолду болуң чорутуруңу күзеп тур мен. Бодунуң дуржуламың болган чаңгышкыны чаа черлерге ажалдышан, узуг орук киришкениң-биле ажалдан мен.

Кур болган суруккан черлерге ажалдары-биле чоруп күзелин **Белоруссияның** демор окуртарының чус ажал демборучуларың ийереткенер.

(СЭТА).

Культура чырыдышкын албан черлериниң ажылын бедик деңгелче

Көдө ажыл-агыйтын адырларымда ажылды турар бүгү колхозчуларым Сөгаш МТС-терини, совхозтарым ажыл-агыйларымга база көдө чоңун ортузунга паралаа пропагандалым, районун, кинону калба-биле негиздеп, библиотекаларым, клубтарым масса-политиктиг ажылдарым бедик деңгелче тургузуу турган көдөниң ажыл-агыйларым культурун негиздешти хандырым парта, совет бөлгөм комсомол органдарымның сорулган болур.

Уаус сударының эртен сонгудаларының үзүндө Каз-Хем районунуң культура-чырыдышкын албан черлери 18 концерттери, 230 ажыл кинолары, 72 лекция чыгууларының көдө чоңун ортузунга организастааннар. Илалыкымды Бөдө клубу (эргелекчи эш Арчумеев), Давидованың номчулга бажымы (эргелекчи эш Шарафутдинов) сөөлү үеде боттарының ажылын эде тургускан. Ол клубтар партия, комсомол организастаалары-биле болган көдө интеллектуалдык доктамаал харызыаан быжыдып, культура-чырыдышкын ажылына аныкталары хаара тутканының түнөөнде бот-тымынгыр уран-чүдү аян-бүрү бөлүмнери тургузуу, боттарының сүүргүзү болган көдөниң сүүргүзүгө сөөлү айларда элден хей концерттери көргүсө. Ол районунуң киномаксанактери эштер Долганов (Сары-Сеп), Елеков (Сэтин), Боргин (Бүрөк-Аксан) олар чоңа кино көргүзериң ууктедирбей турарлар.

Ол ишкеш Туранның болган Шагаан-Арыгның культура-бажыны, Эрзиниң «Сталинчи орук», Чөөн-Хемчиктин Сталин аттыг колхозтарында көдө клубтар бот-тымынгыр уран чүдү бөлүмнери доктамаал ажылдадып, чоңа сөлү концерттери көргүзүп турарлар.

Илчалза-даа обласкын культура эргели, партия районлары, райкукомнар база райондарга культура маалдыкери көдө чоңун ортузунга культурамассалыг ажылдары экижидеринче культура-чырыдышкын албан черлериниң ажылын бүрүн угадырып шылабайн турарын демделгесе чогуру. Илалык Сүт-Хөл, Тес-Хем, Өвүр, Барыны-Хемчик районларың культура-чырыдышкын албан черлери боттарының ажыл-чорудулганын экижидегени чедип алганнар.

Барыны-Хемчиктин культура Бажымы, көдө клубтары колхозчу чоңун ортузунга концерт, кино көргүзүлгөсүн багай организастап турар. Район болган көдө библиотекалар номчуучулар-биле кандай-даа ажыл чорутсаан. Районунуң ном садым чоңа ном садарының планын турарлар хей.

ай санында-ла күсетпейн турар. Харын-даа ол районуну культура бажының одаар ныжын районуну шагдаа чери оттулашканы-биле каш айлар иштинде клуб халдымчак туруп келген. Илалык чорук-биле партия райоку болган райкуком эштежин турган.

Райондарга культура бажынының, көдө клубтарың ажылында кол-ла моондак болуп турар чүве болза, ышка багай белеткел болуп турар. Тес-Хем районунуң Ленин болган Калинин аттыг колхозтарында, Уаус-Хемниң Ленин аттыг колхозунда номчулга бажыны ам-даа чок. Харын Уаус-Хем районуну Ленин аттыг колхозунуң баштаар чери (даргазы эш Кочук, партия эге организастааның секретары эш Санчи) номчулга бажындар чурттаага бажынырыңче шилтиктизген. База-ла Уаус-Хемниң Мичурин аттыг колхозта көдө клуб (эргелекчи Топушев Авай) ышка септелсе, одаар мях чогудан шуут шоочалатыган.

Бо фактылар болза, РСФСР-ниң Дөди Советинге болган чер-чер Советтеринге сонгудаларга белеткелдин үзүндө ол райондарың культура албан черлери чоңун ортузунга масса-политиктиг ажылды калбартырыңче угадырыбааннар, а партия болган комсомол райкомнары, райкукомнар олардан негиздени тургузуу, оларның ажыл-чорудулганы башкарып удурутурган уаус, оларның шүң чөдө үзүндө эштежин турарын керчелеп турар. Көдө ажыл-агый чымын харызыаалыг үеи—мал кыштагалдышкынының үзүндө база улуг политиктиг кампания ажылың үзүндө культура-чырыдышкын албан черлериниң ажылында бар болуп турар чөдөстөр-биле моон сонгаар дөстүнү шыдажыр аргажок деп чүве билдингир.

Чамык удуруткучу ажылдагылар беини культура-чырыдышкын ажылын үзүндө көрбөс чорук бар. Чижээ, Сүт-Хөл районуну культура ажылдагылары Сталин аттыг колхозга концерт көргүзөр дөш чөдө бөргө ол колхозтуң даргазы эш Молдоров эйвакчыларын контролдан үндүр сымарып турган фактылар илалык.

Көдө, илалык малчынарга кино-чүрүк көргүзериң бедик деңгелче тургузар ужуруг. Ол херек ам-даа экижидербей турар. Тес-Хемниң О. Шынаада малчынар колдуула-ла кино көрбейн турарлар. Профсоюз обкомундан кыналда ажылды багай болганы-биле Каз-Хем районуну Ботту бүүдүргөсүнүн ажылдарына болган инженер-техниктиг ажылдагыларга төс айлар дургузунда чангыс-даа катал кино көргүсөан. Обласкын кинопрокат эргели (эш Носов) район-

нарже чад кино-чүрүктөриң кончук озадып чорууп турар. Чоокта чаа Каз-Хемниң Куагүртүгү турум кино черинче чорутканы «Уш мушкетерлар» деп кинонуң чамдык кезе чок болган.

Обласкын культура эргели (эш Навров) көдөниң культура-чырыдышкын албан черлериниң ажылын экижидериниң хемчеглерин багай удурутуп, районуну культура-чырыдышкын негизде дилегерини хождудын турар. Обласкын улустун чогуадылга Бажымы (директору эш Паринова) бот-тымынгыр уран-чүдү бөлүмнериңе методтук дузаны багай көргүзүп турар болган илалык колхозтарда, көдө клубтарда уран-чүдү бөлүмнериңе чамдык-даа дуза чедирбейн турар.

Клубтар, номчулга бажыныры колдуула-ла сонгудала участогуңуң үзүндө, агитаторлар болуп турар. Мынчанган культура-чырыдышкын албан черлери, оларның ажылдагылары сонгуучулар-биле полит-массалыг ажылга эш илалык киржилген хандырып хулаагырген. Илалык бөлүк-бөлүк мал ажылдагыларының төнтеринге кулабазарың организастап, оң дөригеле шимделгени эки кылдып, алаа политиктиг болган чөдө чоңаа номнарын, солуннарын, сетүүзүлериң хей-биле дөргөсүп чугуза. Ол ишкеш клубтар, номчулга бажыныры совет күрүнесин иштээ, даштык политиканың, ажылчын чоңун материалдык чаагайжыдылганын экижидеринче угадырып партианың болган чаматтыг төөгүзүп шилтирлериниң дугайында агитация ажылын күштедирер ужуруг.

Көдө культурамассалыг бүгү ажылдарга көдө интеллектуалдык бажыларын, экижидер, агрономнарын, зоотехниктерин, талалыктык көдө аныкталары адепкейин-биле хаара тутары культура-чырыдышкын албан черлериниң чугула сорулган.

Көдө клубтарың, номчулга бажыныры, библиотекаларың, турум киноларың, бот-тымынгыр уран-чүдү бөлүмнериң бүгү ажылың РСФСР-ниң Дөди Советинге болган чер-чер Советтеринге сонгудаларың белеткелдин үзүндө сонгуучуларың культуруг негиздешти догузу-биле хандырыңче угадырып херек. Ырынын, шилени, талдынын болган бот-тымынгыр уран чүдүлүк өскө-даа бөлүмнериң организастап, оларын план бугуар доктамаал ажылдаан турарын чедип алары чугула.

Чоңун ортузунга масса-политиктиг ажылды чедирбейн бот-тымынгыны, культура-чырыдышкын албан черлеринге партия организастааларының ботту удурутканында хамааржыр.

М. БАВУУ,
СЭКП обкомунуң инструктору.

Сонгулда комиссияларының даргаларының семинары

ШАГААН-АРЫГ (Телефон-биле) Партияның Уаус-Хем район комитети январының 17-де округ комиссияларының даргаларының сургалалык хуралын организастаан. Алаа область Советинге сонгудалар чорударының 8, район Советиниң талазы-биле 35 округ комиссияларының даргалары шунту олуршкан.

Чөвүлө хуралга депутаттарга кандидаттар депиндериниң хуралдарының докүменттериниң шын кыллары болган регистрацион чурумунуң дугайын чугаалышкан. Ол ишкеш участок комиссияларының даргаларының семинарын база организастап турар.

Каа-Хем районда
Районунуң үзүндүр комбинатды бүүдүргө планын чыдып баштайгы хүнеринден эгелеп бедик көргүзүлгө күөсүлүп турар. Дааранылга цехи январының овалдызын 12 хүнерге 170 хуу күөсүлүп, Тупица, Федорова, Панцова, ишкеш бөдүнүң ажылыңа мастер болган мержедилерини хейнү илалык бөлүр.

Комбинаттың кидис илалык цехи январыда 150 эш илалык белеткел үндүрүр планын. Цехтиң агыч байдылыгы боодарга ол чик эвес сорулга. Илалык-даа болза, коллективтиң чангыс эш-сеткилдиг ажылдааны-биле январың баштайгы декадазында бердинген онаада 135 хуу күөсүлүп.

Илалык агитпункт (эргелекчи эш Ташенко) эки дөригелен, агитаторларың семинарын, дуржула соочурун хуралдарын эртерип, сонгуучуларга лекцияларын, кинолары организастап турар. Агитаторлар боттарының участокарында тайлабыр ажылын районун болган «Тинделек» колхозту амдыралыңа хол-баштыр калбартып турар. Колхоз тараа культураларыңа хергелээр үзүндө чөдө чөдө, шунтузуң арылган алган, мал эки кыштагалдып, тудуг мяхы белеткээр ажылды чедирбейн чорудуп турар.

«Сталинчи орук» колхозтуң клубу культураның одаа болуп сорулган бот-тандырып турар. Алаа кинолар, колхозчу аныкталарың кезелери үргүчү болуп, илалык эш Базир-Тарааның удурутуп турары бот-тымынгыр уран-чүдү бөлүмү көрүштүг концерттери организастап турар.

Колхозтуң Сүт-Аксинда хой болган сүт-бараан фермаларың малчынырыңа ол бөлүмүн киржилчилериниң чоокта чад көргүсө концерт оюнары дыка өсүп болган. Колхозтуң өскө-даа ажыл участокарында уран-чөдө шак илалык концерттери көргүзүлгө ол бөлүм белеткенип турар.

Почтамчы-агитатор
Танды районунуң Вуденный аттыг колхозунуң кезигүгү 64 харыг партизан С. Билчир дөрт ажыл чыл иштинде илалык почтамчы болуп, чоңун сөлүң сеткүүдериң эзелеринге сазт чокка чедир берип келген.

Эш Билчир чүгө почта ажылын эки кылдып турар эвес, харын илалык агитатор болуп турар. Ол бригадаларда, фермаларда, колхозчуларың ортузунга сөлүң сеткүүгү номчулганы болган беседаларын үргүчү чорудуп турар.

Ю. ДОРЖУ.

Мурнакчы малчынарның чөвүлө хуралы

Чоокта чаа Барыны-Хемчик районунуң колхозчу малчыныры болган тускай эртемингилериниң чөвүлө хуралы болуп эртен. Алаа малчы кышкы байдылынын дугайында илеткелди СЭКП райкомунуң секретары эш М. Саңчай кылган.

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунуң доктаалын күөсүлүр дөш районунуң колхозчу малчыныры болган мал ажылының тускай эртемингилери көсүк чедирбейн берип болган. Районунуң колхозтары 1954 чылда мал өстүрүрүнүң планын ажыр күөсүлүп. Илалык хой өстүрүрүнүң планын—102 хуу, чыгынын—102, төвүрү инестерин—98, эшкүгүн—83, хаванын планын—249 хуу күөсүлүп.

Малдын өстүр, сүткүр, дүкүр болурун чедип алары кыштан малды хур чыл ажырыгында хамааржыр. «Комсомолдун 30 чылы», «Большевик» колхозтар мал кыштагалдышкынын организастыг чоруткан. Мал кажааларын артыкка белеткээр болган четир саныг чөдөниң тургускан, малды куралыр чөдөниң кыштагаларда сөөртүп чедирген.

Колхозтарда мурнакчы малчынырың саны өскөн. «Комсомолдун 30 чылы» колхозта хойжу Кычмыдай, «Большевик» колхозта Даштаан, «Ленин орук» колхозта Бегинбуу, «Илалык тараачын» колхозта Мартын-оол, «Барлык» совхозта хаваан ажаачымы Чамбал илалык малчыныр хей.

Илчалза-даа районда мал кыштагалдышкынының ажылыңа улуг эштедериң чөвүлө хуралды киржилчилериң илалык, «Совет Тыямын беш чылы» колхоз мал өстүрүрүн күрүне планын күөсүлүп. Районунуң колхозтары 1954 чылда сазт илалык бугуруңду ортума-биле 600 литр сүт саап алар планын тургап, чүгө 250 литри саап алган. Ол ишкеш Ворошилов аттыг колхоз бир илалык дөшүң-ле 150 литр сүт саап алган илалык. Колхозтар хойдан чүгө 1—2 килограмм дүктү кырып алган.

Эртен чымын район ситен кезилгениң планын—86 хуу, сазан бөлүп аларының планын чүгө—6 хуу күөсүлүп. «Ленин орук» колхоз ситен белеткелериниң планын 58 хуу күөсүлүп. «Совет Тыямын беш чылы», «Ленин орук» колхозтарда мал чөдө чангыларын планын тургуспаан, ол колхозтарың сараат ситенип мал чип төчөгөан.

Мал фермаларың эргелекчилерин болган малчынырың сөлүчү чөдө колхозтарда массалык болуп турар. Мурнакчы малчынырың дуржулганын илалык ажыл чорутпайн келген.

МТС колхозтар-биле көдө бугуар 2450 гектар черин ситенип кезип бээр турган, чүгө 400 гектар черин ситенип кезип—1000 тонна сазт белеткээр турган, чүгө 182 тонна белеткээр. Колхозтарда мал кажаалары тударың планы күөсүлүп. Оң чылдагыны-биле малдын кызыраа чөдө болган өлүп хорар чөдө «Совет Тыямын беш чылы», Ворошилов аттыг колхозтарда үргүчүлөшкөн турар.

С. АЛЕЕТ.

Чоңунуң чөптүг негиздеси

Эртен чымын чайын бир хүн Сүт Хөл районунуң төвү—Сүт-Аксан сурга бир бажына «Баш чүдүр чер» («Парикмахерская») деп, культура албан чериниң ады астыла берген. Сургуң чурттагылары «баш чүдүр чер» ажыттыган ам эки болган-дыр дилип турганнар. Илалык болза-даа «баш чүдүр чер» ажыттыныза-

даа, ажылдаас-даа шоочалыг туруп берген.

Баш чүдүр черин ажылдып, ажылчы чоңуну культуруг негиздешти райпо баштаар черден хандырып өй келген.

С. БОРБАН-ООЛ.

Герман улус моон сонгаар баар оруун шилип алыр ужуруг

Герман айтыры талалы-биле Совет чазактын дүүн чарлаан меделгени Европаның төнтүгүг салым-чолуна эң чугула ужурутталыг.

Европаның келер үеги, европа динке тайбың херезиниң салым-чолу герман айтырыгы шын шилтирелгенден дыка хамааржыр деп чүвени Совет Эвилелин үзүндө ошолдай демделген келген. Илалык Совет чазак улустар аразымың эң чугула дугуржулгаларыңа көрдүнгениң бугуар тайбыңга илалыктыг, демократтыг үндөгени Германияның каттышкынының чедип алыр дөш бүтү-ле чүдүлериң сонсаал чокка кылдып келген.

Герман улустун дүүн бугуар эргелекчилерин чогуру-биле барымдалап турган Германияны каттышкынының болган ол сорулга-биле 1955 чылда нити-герман хостуг сонгудаларың чорудар дугайында айтырыгың талалы-биле дугуржулгалар чедип аларының ажылдагылар аргалары агы үеде бар болуп турар. Бир эвес Германияны каттышкынының оруунда ам туруп турар кол моондак — Барыны Германияны дагың чөдөстөрүңиң болган ону шериг бөлүкчелериниң хандымын кышкырың планыны чалдыттыган турар болза илалык аргалар бар болуп деп Совет чазак бөдүнү меделгенинде айтып турар.

Нити-герман хостуг сонгудаларың чорударында үндөгөш Германияның чангыс эвин катан тургузар айтырыгың талалы-биле Американың Каттышкын Штаттарының, Англияның, Францияның болган Совет Эвилелиниң аразында чугаалдышкының эргелек чугула деп Совет чазак санап турар. Бир эвес париж дугуржулгалары башталганы болза илалык чугаалдышкының утка-бөдө-

лин чидирер болган болдунар арга чок анаар. Париж дугуржулгалары олар башталгыңа таварында Герман федералдыг республиканың чазактын белеткелдин авантюристтик планнарыңе шуут кыртыра бээр.

«Тайбыңга илалыктыг Герман Демократтыг Республика-биле дагың чөдөстөрүңиң болган шериг бөлүкчелериниң негизде шилтирелген Герман федералдыг республиканы каттышкыныры — болган арга чок деп чүве мырнай илден. Париж дугуржулгаларың башталганы Германияны чангыс-аай тайбыңга илалыктыг күрүне кылдыр катан каттышкынырыңа канчап-даа таарышса» деп Совет чазактын меделгенинде чугаалал турар.

Ол кичээндир ам Герман федералдыг республикада, а ол ишкеш Англияда, Францияда болган чамык өскө-даа чурттарда париж дугуржулгаларың башталганы герман айтыры талалы-биле болган улустар аразымың өскө-даа шилтирелгениң айтырыгың талалы-биле чугаалдышкының чорударында шилтирелгени, харын-даа илалык дөш дөш аяның бадмыткалар негиздеп турла, онза чугула болуп турар. Илалык илалык меге бадмыткаларын париж дугуржулгаларың талалык чылары хей-нитиниң санал-ошаның абаактылар сорулга-биле негиздеп турар. Ол бадмыткалар чамдык күрүнесиң параменттеринге париж дугуржулгаларың канчап-даа турган болза бадмыткалар дөш кылдып турар. Ону герман милитаризми катан төртүндүрерин боттарың кол сорулган кылдыр тургузуу, оң ужурунда Германияны национал катан каттышкынының каража чедирип турар барың чүк күрүнесиң илалык бадмыткары кылдып турар.

Американы Каттышкын Штаттарының,

Англияның болган Францияның чазактарының Германияның чангыс эвин тайбыңга илалыктыг болган демократтыг күрүне кылдыр катан тургузарың талалы-биле ол чурттарың улустар аразында алган хулаагылериңе каржымың биле удурлашышкы болуп турар илалык тургузу-биле холбаштыр Германияны каттышкынырың херөө ам дагыңгың мурнуңда негиздешти боттарыңдан, герман улустуң тургундан хамааржыр.

Немец улус Берлини кириштир бүтү Германга бүтү-нитте хостуг сонгудаларың чорударының аразы-биле чангыс аай Германия улут күрүне болуп катан төртүндүрүрүң база өскө күрүнесиң аразында төлөтүп орун ээлеп алган дөш бөдүнү хостуг тура-соруун илалык аргалык болуп ужуруг. Сонгудалар үзүндө герман хамааттыларың демократтыг эргелери хандырыган турар ужуруг. Айтырган сонгудаларың чорудар дугайында дугуржулгаларың чингелер сорулга-биле Совет чазак болза Герман Демократтыг Республиканы болган Герман федералдыг республиканың чазактары анаа чөдөстөрүңе таварында нити-герман сонгудалар чорудулганы улустар аразымың чогуур хайгаарымың доктаалып тургузар дугайында дугуржу айтыр аргалык деп санап турар.

Илалык Германияның кандык-даа кезип оң шериг бөлүкчелериниң киржилгениң дугайында чангыс талалык дугуржулгаларың кандык-даа негиздешти донашпаан турар ужуруг. Ону Европаның улустарының илалык көрүңүзүп турары илалык тайбыңга илалыктыг болган демократтыг герман күрүнесиң тургузарың чүгө ол байдалда хандырып болур.

Нити-герман хостуг сонгудаларың чорудары болган Германияны чангыс

эвин катан тургузары чангыс-аай Германияны хамаарышпас чоруну, тускай эргелик болган дөш эргелик эчинең чедир быжылгаты деп, Германия-биле тайбың керезин кылдырыңа база эргелек чугула үндөгени сургузарың тургузар ийик. Тайбың керезин Германияны болган оң кызыгарыңың айымы чок чорун хандырыңа эргелек чугула бөдүнүң национал чөдөстөргү күштерин бөлүр эргелик база чангыс-аай Германияны бөлүр ийик.

Каттышкын Германияның келер үеги күрүне тургузууну дугайында айтырыгың герман улус бөдү шилтирелер ужуруг болган өскө күрүнесиң сорулгалы болза Германия тайбыңга илалыктыг база демократтыг хөкүмдөгени оруунга быжымы-биле туруп алган дөш анаа илалык бээр болуп деп Совет чазак санап турар.

Мынчанган герман улустун мурнуңда ийик орук бар. Бир орук Германияны чангыс эвин катан тургузарыңе болган Европаның бүтү күрүнесиң-биле таарымчалыг харылааларың доктаалын тургузарыңе апар чыдар. Ол орук болза Германияны кайы-бир кезилгени өскө күрүнесиңе уаур улаңган шериг бөлүкчелериниң киржилгениң бөдүрбай, харын Европада коллективтиг айым чок чоруктуң системаның Германияның киржилгени арганы-биле өң дөшө хандырыткан туруп болур.

Париж дугуржулгаларың Германияны оңче тыртып турары өскө орук, — ол дөшө Германияны чангыс эвиниң быжылганың, Германияны чазактын белеткелдиниң планнарыңе хандымын кириринең апар чыдар Барыны Германияны милитаризми катан тургузарың орук болур. Германияны каш улаа көрүп эргелик болган герман улуска улаан улуг аар-берге чогууан-хандыктерден өскө чаз чүдү-даа бербес илетел чок чаз шериг авантюристтериниң оруун герман улустуң аажок хей-нуртуу хулаа-вейн турар.

Совет Эвилели Герман Демократтыг Республика-биле эки харылааларың деп Совет чазактын меделгенинде айтып турар. Совет чазак ол ишкеш СССР-ниң болган Герман федералдыг республиканың аразында харылааларың чогуудуу таарымчаларыңа бөдөн чорунуң база өскө дөшө дөшө Герман федералдыг республиканың аразында харылааларың агыч байдаларың чогуудуу таарымчалары бот-бөдүн эки бөлүңгө болган Германияны чангыс эвин катан тургузарыңың сорулгаларың шилтирелеринге эң чедирбейн аргаларың илалык тыяңга илалык бээр ийик.

Бир эвес париж дугуржулгалары бадмыткалар болза Совет Эвилели чүгө Герман Демократтыг Республика-биле найыралдык харылааларың улам илалык быжылгала дугайында эвес, харын Европаның тайбыңга илалыктыг күрүнесиң демтаатышкының күнжениңкиринең-биле Европада тайбыңы болган айым чок чорукту быжылганыңа илалык бээр дугайың сазым чөдөй бээр чаз байдал тургустуна бээр анаар деп меделгенинде оң илалык айтып турар.

Германияны национал катан каттышкынының оруу чурттуң чоңунуң каалак бөлүктериниң эрге-ажыктарыңа таарымчак болуп турар деп чүве мырнай илден.

Германияны катан каттышкыны болган Европада коллективтиг айым чок чоруктуң системаның оң киржилгени герман тайбың экономияны болган оң сайыраңгай уауртуңуң көдүрүшкүңүң, Германияны өскө чурттар-биле, илалык Чөөн Европаның чурттары-биле болган кайгачык хей чөдөүгү база эргетимесе куралдарың Азияны чурттары-биле каалак экономияны харылааларың хөкүмдөгениң оң-не таарымчалыг аргаларың ажыдып болур. Тайбың болган өскө күрүнесиң-биле каалак экономияны харылааларың байдалында Германияны илалык хөкүмдөгени өң үзүптүңгө аажок эргелек чугула

делген рыноктары тургузуу, оң чоңунуң ажыл-иштин болурун хандырып, герман улустун амдыралы денгелин көдөриңгө илалык бээр ийик.

Совет чазактын саналдары болза Германия герман улустун национал эрге-ажыктарыңа-даа, Европада болган бүтү делегейге тайбыңы быжылганың эрге-ажыктарыңа-даа таарымчак турар орукка туруп аларың бүтү аргалары берип турар. Герман улус мюн илай канды орустан баарын шилип алыр ужуруг.

Совет чазактын меделгенинде баштайгы үндөлериң көргүзүп турарың бугуар алдыга американың бөлүтүн чангыс бөлүктери бирин элечте ол меделгени герман улус канчаар хулаа элериң деп чүвени дөшөүрүп турар. СССР-ниң чазактын меделгенинде герман хей-нитиниң санал-ошаның чедирип болу деп саздарың Вашингтонда чедир үндөп көрүң күрөшөй турар» деп Франс Пресс агентлиги дамчыдып турар. Ол илалык бугуар алдыга АКШ-та албан бөдүнүң кишилер «барың чүк күрүнесиңиң чоруп олурары орукта чорупу Германияны эрге-ажыктарыңа таарымчалык болур» деп бадмытка турар.

Илалыктык герман улустун эрге-ажыктарыңа чүү чүве таарымчак, а чүү чүве олурга хөдө чедирерин чөдөү-биле болган билдиң шылаар кишилер Барыны Германияда четтери-биле бар. Ону улуска, герман ажылчын алдыга

Кышкы агротехниктиг хемчеглерни чедишкенинниг күүседир

Кышкы агротехниктиг хемчеглерини планинниг чедишкенинниг күүседир болза, тараа культуларынын бедик дүжүдү чедиш алып талазы-биле агротехниктиг чугула укур-дузалыг чүгү болур. Кышкы агротехниктиг хемчеглерини бир чугула чүгү болза, тарылгага үреинер бетелеси болган оларын шынарлы хынаары, колхозтар аразында үреини солушкунуу организаастары, тус черини уобренелерин тарылга шалдыг сөөртүп төгөр болган хар кызылдиришкышкыни чорудары болур.

Чажар шынарында чедиш арылгатынган болган үнүчүл сөөртүг үреинер-биле чорутунар тарылга мавыла агротехниктин негедде бугулар болур, бистинг областын муракчыл колхозтары о негеделин күүседир дөш дүжүт ажап алымкышкынын үнүчүл болган сөөртүг үреинер арылгатынган, куралдын алган болган дөшөкселетинген, эки бетелелиг тараа складтарына урганнар. Чижээ, Бил-Хем районун Бочетов аттыг, Улут-Хем районун «Партиянын XIX съездин», Каз-Хем районун «Октябрь 14 чымы» болган эске-даа колхозтары үреинерини шак ычтадыр бетелкен.

Индиг-даа болза, чамкы колхозтар амдыга чеди-ле үреинерини чажар шынарында чедиш бетелкен, мандыгы Кызыл районун колхозтарында үреин арылгатынган багай чоруп турар, чамкы-даа колхоз үреинини чажар шынарында чедиш арылган албаан. «Тилгел» колхоз «ОС-3» деп тараа арылгатын машинага бугу үреинерини арылган болза-даа, чажар шынарында чедиш бетелкен албаан. Шак мындг байдал эске-даа районнарда бар болуп турар. Кочуг шык, үнүчүл шынар күү үреинерин ам-даа шынарында чамкы турар.

МТС-теринг болган колхозтарынчг ууртукчулары бар үреинерин камгалалыг тургузар, чоккы үлө чажар шынарында чедиш бетелкен турар болган тараа культуларынын, картофель, нога үреинеринин урушкунууну планин чамкы чедиш дөш бугу хемчеглерини ач чорудар ужураат. МТС-терде четчер санын тараа арылгатын машиналар бар, ол машиналар бүрүн ажылгатынмай, чамкыта дыка үр үлө анаа туруп турар. «ОС-3», «ОС-1» дөш шынар күштүг тараа арылгатын машиналар бүрүн күш-биле дүр-хүн дүргүдө ажылгатынган турары чугула. Ол машиналарын колхозтар аразында чорудуп турган, график бугулар ажылгатынган МТС-тер боттандырар ужураат.

Колхозтар кочуг шык болган үнүчүлө арылгышындагы-даа болза, амдырагы чыгыш үреинерини чыгыш оран-суурга азы тараа куралдыр чеге чыгыш үреини чамкылардына болган куралдырында тараа куралдыр чер бүрүчүн ажылгатын болур. Үреин куралдын турар үлө, чыгыш тудукчуунун температурасы 70—75 градусан ашпайн болш тараа куралдыр черде тараанын шикчешкенин ей-тап болуп дөш оң температуранын чыкп көрү чугула.

Үреин бетелкен турган үлө, оң шынарын хынаар чорук болза, чугула ажыл болур. Индыг турбуже, үреинер шынарын хынаар лабораториялар бо ажылче овалдан кирген, мандыгы Чадананын үреинерини чамкы турар.

Эки хынаар лабораториясында үреинер дугайында тодаргайлатынган мөдө чоккы чедиш-ле чок турган. Бо чымын колхозтар аразында үреинерини солушкунуу организаастары болза, күрүнгени чугула уугу херээ болур. Улут-Хем районун «Күш-ажылдыг хостуу», Бил-Хемини «Кызыл тараачын», Танды районун Сталин аттыг колхозтарында болган эске-даа көдө ажыл-агый артелдеринде райончур сөөртүг «Миньтурм-553» деп кызылгас (барынч зонага), «Альбидум-3700» (төп зонага), «Тудун-14», «Лотесенс-62» (даг-хову зонасында) деп үреинер бар.

1955 чылда бугу үреини участкастын үреинчилер, а 1956 чылда калык сөөртүг тарылгаже шилчир дөш оң райончуткан сөөртүг үреинерини колхоз бүрүлө бетелкен алары чугула. МТС-терини директорлары, кол агрономнары колхозтар аразында үреини солушкунуу дүргөн-не чоруткан турарын боттуг ууртуру чугула. Кышкы агротехниктиг хемчеглерини бир чугула чүгү болза, эдөк чымындагы болган кагазалаан чорудары болур.

Эдөк болза, органиктиг уобренелерини бир чугула хеври болур, оң болуну составында күштөртүн чемжигине бугу чугула чемжиги чүгүлөр бар, мында хөрунүчү физиктиг болган химиктиг тускай шынарын экижидер бот-шынарлар-биле колдан турар. Мынчанга инек бүрүчү чамкыныг бетелкен нормазын 5—6 килограмм чедиш арылган турган, колхоз бүрүчү «Лотесенс» көвүдери чугула. Москва областын муракчыл колхозтары инек алаанта чамкыныг нормазын көвүдери турган, чыл дүргүдө мандыктын бол мал бүрүчүдөн 10—12 тонна электи чымын ап турар, мынчаарга бистин областын колхозтары чамкыныг өвөш ажылгатын келген. Чамкы хергелер сазанын 15 сантиметрден үзүн эвес кылдыр кезер черек, чамкы торфту хергелерге эки болур.

МТС-теринг директорларынын болган тускай эртемчилерини созулганы болза, эдөк хул, күш эдө сөөртүп төгөрүнч планин долдур болган амыр күүседирини хемчеглерини ач чорудары болур, хул, күш эдөн уобренелерге хергелерге уугу укур-дузалыг, олар минералдыг уобренелерини тудак чок ажыктыр. Хул кылдыр дусту солуп болур, хулде калык колдан турар, күштөртүн чемжигине негетинип турар фосфор эске-даа элементилер күш өдөдө база колдан турар.

Тус черини уобренелерини чымылазы бугу колхозтарга калбарган турар ужураат, ол чугула ажыл-херекке аныктар болган школачылар кирешкен турары чугула. Минералдыг уобренелер эске обастардан бистин обасте сөөртүп үнүчүл экваторини турар, олар колдуунда малга немелде чемгериле кылдыр болган чогучамгы ажылгатынган чугула. Эрткен чылда фосфорлук болган минералдыг уобренелерини сөөртүп экватор колхозтар оларын чөп ажылгаты чугула.

С. БЛИНОВА.

Бөдө ажыл-агыйынч область эрелелинчг уугу агроному.

Тудуг бригадасында

ЧАДАНА. (Бистин норр). Калинин аттыг колхоз бо чымын чуртталганын 30, культура амдырадын 2 тудуглары, инитини мандыгы 3 чаа кажаалары кылдыр планин. Бо талазы-биле амгы үлө бетелкен чедишкенинниг чоруп турар.

Колхозтун өш Седенте баштакан тудуг бригаданы сонгудалар хүнүнчө чедиш 8 муң кубометр тудуг **ЫЖЫН** кезип, чонуп бетелкешпаан, оң 50 хуузуң колхоз төвүнчө экеп амыр, ол шыкар 10 чурталага бакынарнынч каналарын тургузуп дөшөр хүлөзөгө алган.

Кара-Тыт сынында 40 кижин январь 17-ге чедиш 2200 кубометр мышты бетелкен, оларынч кезип, чонуп бетелкен мыжын сөөртүп 18 аттарын тускай аэро база ажылдан турар. Бригаданын суурна бызанчыл болуу 2 бакынынч каналын бүрүн тургускан.

Мон-биле калы школага оттулар мыш бетелкен 16 кижилг болук Хорумугт-Кежиге 200 кубометрин кылган. Февраль 27-ге чедиш олар муң кубометрин бетелкээрн хүлөтөп, улам чүткүдүг ажылдан турар.

Д. СЮРИН-ОЛ.

Тудуг ыжынынч бетелкел

Тудуг планин чедишкенинниг күүседир бетелкен, мандыгы тудуг мыжын кышкы үлө бүрүн бетелкен аларынч хамааржы. Бай-Тайга районда Сталин аттыг колхозтун баштаар чери тудуг бригаданынч эрелелин сазанын бугулар 1954 чылдын декабрь база 1955 чылдын январь айларын тудугта мыш бетелкээрини шалдыгы айлары болдурган, бистинг ол салымсыка районун колхозтары бүрүн каттыккан турган.

Социалистг чарышка алган хүлөзөгө аны ажыл херек кырынга боттандыры дөш бригада ол-ла доран көдүрүп үгөн,—декабрьнч эрелелин 65 кижин эш Авир-оолдун баштадыр-биле тайгаже чорупкан. Колхоз баштаар чери ол бригадага 25 аттарын, 2 автомашиналарын бызылган берген.

Шалымчы айларын баштаймын — декабрьнч түнелч багай эвес болган: тайгалга 3800 чудуктар бетелкенинч, оң 2600 чудуктарын черини агында мөңгөн чытган, оң шитинде 2000 чудуктарын автомашина-биле колхоз төвүнчө экеп алган. Ол шыкар белгилер өрелелин чымында оттулары-биле школага 850 кубометр мыш база бетелкенинч.

Бригаданын инити хана солугу болган болуктерде листокар үргүчү үнүчүлүг, ол аразында лекциянын 7 кат, солугу номчулгаларын 28 ула, кинону 2 катан организаастаан. Политкандидитини шак мындг чугула хемчеглерин колхозта парторганизаця улам күштөдирип турар.

Сонгудалар хүнүнчө үткүштүр ол бригадалга колхозтун бо чымын тудуг планинч хергелер мыжынынч 75 хуузуң бетелкен алган турарын хүлөтөп. Колхозчу инитилеринч сөзү боттуг ажыл херектен жарышпас, оң күүсетинген турары шиттириптиг.

Х. КУЛА,

колхоз баштаар чериниң даргазы.

Чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринде хожудаашкыны узуткаар

Чокта чаа облүсүска областын чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринч ууртукчуларынч көвүлө хуралы болуп эрткен. Анаа 1954 чылда чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелериниң ажымынын түнелч болган бешки беш чылдын шиттириг чымы—1955 чылда чурт үлетпүрүнүң мурунда салдынган элчегилг соругаларын чугаалашкан.

Көвүлө хуралдын киржикчилер эркен 1954 чылда чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринч ажымыга чедиш алдынган чамкы чедишкенин-биле калы оң ажылдыга көзүлгөн уугу четпестерин илереткенер. 1954 чылда чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринде чылга Кызылдын Ракова аттыг дээриндеги комбинаты биле Чадананын райүлетпүр комбинаты болууга ошашкан программанын чедишкенин боттандырып шыдаан. Мынчага-даа ол бүдүрүлгелер бестин оларга доктааткан планин номенклатура бугулар күштөткөөнер.

Хей-хей бүдүрүлгелер 1953 чылдын дөшөдө биле амыр, 1954 чылда оң ушчок куду түнелч көргүсөөнер. Чүд дөргө, элөөн хей бүдүрүлгелер, чижээ, Кызылдын агы заводу (директору эш Мадыр-оол), Тураннын райүлетпүр комбинаты (директору эш Хомяков) болган Кызылдын мебель фабрикасын (директору эш Скорюков) шынар талазы-биле көргүзүлгенин кудуламы, бүдүрүп үндүргөн продукциянын бот-үзөшүн аартааткан.

Кызылдын агы заводу мөң мурунда чурт үлетпүрүнүң муракчы бүдүрүлгелериниң бирөөн болуп турган, 1954 чылдын төңүчүлө келген хожудул турар бүдүрүлгелериниң дөшөдө чедиш кудулаан. Оң хожудаашкынынч чылдагыны хамкытын мурунда заводтун дирекция чериниң болууну ууртууга мөңгөткөөн-биле болган коллективте күш-ажылдын сазалга-чурмуунун ыма кошканынч тайылдыратканар. Бо бүгүчүн түнелч коллективте күш-ажылдын бүдүрүчүлүгү кудулап, бүдүрүлгө нормазын күштөткөөн ажылчыларынч саны көвүдөн. Заводтун директору эш Мадыр-оол бүдүрүлгенин чамкы чедишкенинчө дөгү, бот-оокургаашкынынч сазалганын азы берген. Эш Мадыр-оол бүдүрүлгө, оң экономикалык ханылавын, бар четпестер-биле шиттириг дөшөксөйш турган.

Бо шыкар уугу четпестер Тураннын үлетпүр комбинатынынч ажымыга турган. Комбинат он-он муң рубльдин продукцияны чедиш берөөн. Индыг турбуже, 100 амыр муң рубльдин белең продукциянын шынары багай болганмын сазалга чөк чымын турар. Ол чорук сазалга херемилерини шиткөөшкенин сазаткан. Бө-

дик бүдүрүчүлүгү чаа техникаларынч ажылдап, анаа турар таварылгалары хей. Механикниң ажылдадып, оң аабан баштап билер мержежилг ажылчынар комбинатта чедишпейн турар, мынчаарга мержежилг чаа кадрларын өрөлдүр дугайында сазын салбаан. Тускай эртемчилг калдырыны чогунуң харазы-биле туйбу кызыр агрегат чайгы сөөккө бар-к анаа тура чылгаан. Комбинаттын директору эш Хомяков мындыг чоруктар болуп турда ону херекке албаан.

Шагаан-Арынынч болган Бай-Хаактын райүлетпүр комбинатын (директорлары эштер Волкин болган Мамышев) база чорук негеделинч чедиш ажылдап турар. 1953 чылдамынч бөдөдө бө үлетпүр комбинаттарында күш-ажылдын бүдүрүчүлүгү кудулап, күш-ажылдын сазалга-чурмуу кошкан, продукциянын бот-үзөн аартаан болган эске-даа чамкы көргүзүлгө дөрбайтан болуп турар.

Бо бүгү илерөөн четпестер ажылчы чоннар депутаттарынын район Советтеринч күштөткөөн комитеттериниң чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелерин ууртууну компкатканын, оң ажылчыларче өвөш кичөөтөй сазалганынч болган оларынч ажылдарында четпестерин ууткаарыга боттуг дуулаамчы көргүсөйш турганынч түнелч болган. Райүлөкчөмөр үлетпүр комбинатынынч ажылчы экижидериче уланган шиттиригн хүлөп ап турган болза-даа оларынч ажыл-херек кырында күштөдөш организааставайн турган. Эрткен чылдын илерөөн четпестерин каттавазы-биле чер-чер Советтериниң кичөөтөйш райүлетпүр комбинатынынч ажылчы ууртууну үндөшүн-биле экижидериче улаандырыр эржекке чугула.

Областын чурт үлетпүр эрелелинч ажымында уугу четпестер бар. Чурт үлетпүрүнүң баштаар чери болууну бүдүрүлгелеринч ажылчы эки ханылавайн, четпестерин ууткаар талазы-биле оларга кошкы дуулаамчы турар. Бо дугайында чамкы чижекти көргүзөргө-лө четчир. Кызыл-Мажалыктын үлетпүр комбинаты штат расписанинч болган саз-хө чурумун үргүчү үрөп келген. Комбинаттын дирекция чери бүдүрүлгө ажылчыларынч кымылар чокка калып хамаан чөк хүлөп ап турган, мынчаарга олар-биле болган эске-даа организаасталар-биле сазалганын Курбанкын район салбырынынч четпестерди чокка чорудуп турган.

Шак мындыг укур-дүрүм чөк чорук комбинатка үр үнүчү дүргүдө үргүчүлөп келген. Ам үлө мында белең продукция хей. Мынчага-даа областын чурт үлетпүр эрелелинч комбинат саз-хө талазы-биле берге байдалга таваржип турда-ла оларынч белең продукциянын дүргөн сай-

гарар дугайында шиттириг хемчег аабайн турар.

Чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринч хожудап турар чылдагынынч бирөөн болза, кадрлар-биле ажылдын багай тургустунганынч болур. Чурт үлетпүрүнүң эрелели, оң ууртуучулары суза ажылдан турар кижилерин ажылдан дүштөрлөп үлүү, харын оларын бир-бир ажылга солдустурун турар. Чижээ, Кызылдын дээриндеги комбинатынынч технорту турган Пикарев биле индыг амын таварылга болган. Ол анаа даандырган ажылды аз-сөккө күштөткөөн, ажылчыларга каржы болуп турган. Чурт үлетпүр эрелели Пикаревти ажылдан дүштөрлөп үлүү, харын оңу Бай-Хаактын үлетпүр комбинатынынч директоруна дөшөткөн. Ол анаа барган комбинаттынч технорту турган Пикаревти, бүдүрүлгени саз-хө талазы-биле бергедөшкөни таваржырган болган 3 муң хире рубльди сачтырган.

Кадрларын ажылга кырып аларда оларынч ажыл-ишчи мөзүлү болган политиктиг билин барымдаалып ык шилди алары, ууртуу ажылга эң дөшө, инитириг кижилерин дидими-биле дөшөткөн чурт үлетпүр эрелелинч сонгаралдып болбас чугула сорулганы болур. Кадрларын өрөлдүр, оларын үчкөн көрү, оларынч ажыл-амдырамынча оңа кичөөтөйш салыры тергини чугула. Областын чурт үлетпүрү бүдүрүлгө чериниң директорларынын, техниктиг ууртуучуларынч болган эске-даа кадрларынч мержежилг белидир талазы-биле ажылды дөшө суза тургускан. 1954 чылда олар-биле чамкы семинар-даа, чамкы инструмат-даа эрттирилген.

Сазалгы кадрларын болган материалды чүдүлгени харылаар ажылдагыларын планин азырынча оңа кичөөтөй сазбайн турарынч фактылары чер-черде бар. Оң түнелч оң ажылдарже күрүнгө өчүч-өрөгүлгенинч кам чок, оңу төткөлчөп чорук сачтылгачы илеттериниң штуруп кырып турары ховар эвес.

Чурт үлетпүрүнүң ажымында бө четпестер-биле эштеп чөк демисиди чорудар херек. Чурт үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринч ажыл-чорудалганынч партиягы конто-рольду туртуулар, оң ажымында хожудаашкынынч шиттириг ууткаариче бугу-ле эржекке чугула. Хемчеглерин азыр негетинч. Бүдүрүлгө күш-ажылдын организаасталын болган оң сазалга-чурмуун бызмыктыр социалистг чарыктын кылбас-биле негеттерип, полит-массалыг болган кичөөткө ажылчы күштөдир, ажылчыларынч болган инженер-техниктиг ажылдагыларынч бугу күжүн бүдүрүлгенин мурунда тургустуган соругаларын чедишкенинч боттандырыныч эвилдөөр ужураат.

Н. ЛОПСАН.

ЧОННУҢ НЕГЕЛДЭЗИН ХАНДЫРАР

Сут-Хөл райоунунч баштаар чери кышкы уугу бетелкелди багай организаастаанын Сут-Аксыда магазинерин, столоваянынч болган хлөб бызмыр черинч олар мыкы үстүп, чамкыта ажыл дабайн баар. Столовая болган хлөб бызмыр чер планин күштөткөйш турар. Ма-

газинер арыгшөөр эвес, соок болган ей-шавыда ажылгатын турар. Столованың бугуфетчин болган чөм дажыкчылары чеменикчилерге элдөк эвес, негедде кымыр ажынар, уугу сузак-сөк-биле сөзгөөр чоруктар бар.

Хей-инитиниң чеменинге черинч болган магазинеринч ажылчы экижиди, ажылчы чонунч чөптүг негеделерин хандыры райно баштаар черден негетинч турар.

КАМНАЛГАНЫҢ ЧУРУМУН ШЫҢҒЫ САҒЫЫР

Партия болган Совет чазак коммунистг тургузушкунуң калчар-даа аажок уугу программанынч боттандырышкан, уугутун бугу күштөртүн аар үлетпүрүн улам мындг хөжүлөргө, көдө ажыл-агыйынч бугу амдырагы шынгыны көдүрүлгө, уугутун хергелелинч үлетпүр болган азы-чөп барааннарын бүдүрерин улам-на калбартырычы, ажылчы чоннарын материалдыг болган кулдулугу денелди улам мындг белидериңче угадымын турар. Партиянынч ажылдан кылган хемчеглерин чедишкенинч күштөткөөн камналганын чуртун шынгыны чорудары-биле шуут холбошкан.

Социалистг бүдүрүлгө болза, болууну куралдарынч болган камналганын чуртун чамкыныг чокка чорудуп турарынынч түнелч оң турар чамкыларынч күштөткөөн кезеде көчүп келген. Бугу уугу ажыл-агыйынч улам мындгы көдүрүшкүнүнүң өң чугула быралы болза, төткөлөшкөни, бүдүрүлгө эвес чарыдаларын ууткаары, бүдүрүлгө чарыдаларынч эвөздөрүн, социалистг чамкыныг өстүрөр болур.

Камналганын инителелинч бүдүрүчү күштөртүн араатаныг бау-биле хоозурады турар. Мынчаарга ажыл-агыйынч планин чорудуп турар социалистг тургузуга камныг чорук, бугу-ле черлерге шынгы камналга, инителелинч эрге-ажыктырыг бүдүрүчү күштөртүн бугу хемчеглер-биле көжүлгө хандырын турар.

Ам совет уугутун бугу-ле күжөнши-киштерин уугу ажыл-агыйынч чаа күчүтү көдүрүшкүнүнч чедиш аларынч уландырган турар үлө камналганын чуртун овоз чугула укур-дузалыг болуп турар. ССР-инч көжүлгөдөшкөн бешки бөш чыл планинч талазы-биле директивалары болылашпаан, партиянынч XIX съездинч ажыл-агый тургузушкунунуң уугу-даа, биче-даа бугу-ле амдырагы камналганын чуртун чамкыныг чокка чорударынч, бүдүрүлгелеринч орудалынын белидеринынч эржекке чугуламын шийип дөмгөткөөн. Бо негеделин

шынгыны күүседир—партиянынч XIX съездининч хүлөп алганы коммунистг тургузушкунуң планин чедишкенинч боттандырыныч эржекке чугула чүгү болур.

Камналганын чуртун сагымыр дөргө, хамкытын мурунда чидирилерин, бүдүрүлгө эвес чарыдаларын болдурбас, күрүнгөни ашка-херемилерин камныг чарыдалар, ажыл-агыйы эвес болган төткөлчөп чоруктарынч канды-даа илереткенин-биле өтөткөс, дөшөдө, чиг-этти болган материалдарын бүдүрүлгө элөөн уугу ажылгыч чүдүлү бөш кылдыр шак мынчаар ажылгатын чедиш амыр дөшө ол болур.

Камналганын чуртун негеделерин тоон көрбөй турар бүдүрүлгелеринч болган алыч черлеринч ам-даа өвөш эвес бар болуп турары хомудачыг. Дүзөкселин Фарфор заводу (Москва область) ма-на чивек болур. Бо заводта бүдүрүлгөни доктаатынган технологиян чуртун сагымайн турар чорук продукциянын бөтүлгөн планинчамкыдан ажып турарында чедирген, оң ужурунда чымыларынч планин бүдүрүлгө үргүчү күштөткөйш турар. 1954 чылдын бирги чартында фарфор кылгыларынч бузулган болган үрей кылдынганын 1.169 муң рубльдин нормадан ажып чидирилерин база кылдыларынч сөөртүн планга уугу кудулаамкыдан 1.058 муң рубльдин чидирилер болган.

База бир мындыг чижек. Башкар АССР-инч Чымыр райүлөкчөмөр автомашин транспортуң болган чазалыг оруктар кидилерин эржектеп А. А. Перушун «Чымыр-Казовка» орунунч тургузушкуну акмаландырар дугайында куралдарынч тургузар соруга-биле смета чогалдырында херектиг сан-мөдөлөрүн шын эвес кылган, оларын үстүкү организаасталарга кырген. Бо сан-мөдөлөрүн бугулар амыр, орук-тудуг материалдарын сөөртүп алыр черинч ырааныг хемчеглерин херек кырындаанынч үш ажыг калып өвөткөөн. Оң түнелчелин тудуг ажылдарынч смета өртек-үзөш 155 муң рубльге ажып плангатынган. Шак

мындыг чагай эвес сеткилдиг аргазы-биле тургускан куралдарынч күштөткөөн Перушун ажылдарынч телелерин күштүг турар нормалардан ыма ажып турар кылдыр болууну тургазы-биле чогалды алган өркетерин бугулар тымыш турган.

Күш-ажылдын муракчы аргаларын болган сайзырангай технологияны суза негеттерип турар черлерде, дөшөктерин болган материалдарын бүдүрүчүлүгү ажылгатынган чогучу сазалга ханылавайн турар черлерде чидирилер эң хей-биле бар болуп турар деп чүвени фактылар көргүзүп турар. Мындг херектег четпестер мандыгы хей-хей тудулары чамкы болган. Чижээлөөргө, РСФСР-инч Аш-чөм бараанар үлетпүрүнч министрствонунч Дмитриевсканынч нога кургалар заводунч тудуунга 1954 чылдын эес айларынч дүргүдө бадылатынган сметаларга уугу бүтүн чартык миллион чүбө ажып чарыдалыган. Заводту ажылгатынган кызыр хуусаларын хей улаа үзүп келген чорук заводтун шталын тургузарында бүдүрүлгө эвес чарыдаларынч болдурган.

Челябинск облүсүска күрүнгөни ашка-херемилеринч чарыдалыга оң өвөш эвес төткөлөшкөни болдуруп турар, чүд дөргө, район төвү Почтавазда тудуп турар эмгелеринч сууттарын кымып каан турган, мынчага-даа, үк суугу одалганын төп одалга-биле солугу деп шиттирин үндүргөн, бадылатынган төлөвдөшкөни үрөөн. Мон-биле холбоштып кылдынган сууттарынч бугу үрөөн. Мындг болза-даа, төп одалганынч тургузулганынч канын-даа байдалар болган аргалар чөк болган ужурунда тудулар сууттарынч катп кылдыр уурга таварышканын. Мынчанга облүсүскамың бөдөшкөч алаштыг үндүргөн шиттирин күрүлгө элөөн каш муң рубльдин кагаралынч чедирген.

Социалистг байдалдарында камналганын чуртун дөргө, чүлө материалдыг херемилерин бугу хемчеглер-биле камнаары эвес, харын күш-ажылдын чарыдаларында камныг болур, оң бүдүрү-

чүлүн чамкыныг чокка бедир дөшө база ол болур.

Уугу ажыл-агыйынч бугу-ле амдырагы муракчы техникамынч негеттерип, күш-ажылдын организаасталын экижидериче болган ажыл

Совет далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини

Совет парламентта моңг мурунда далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

Совет парламентта моңг мурунда далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

Кыдат улустуң эң эки төлөөлекчилери компартияга кирип турарлар

ПЕКИН. «Женьминьжибао» солунун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

ПЕКИН. «Женьминьжибао» солунун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

Польшаның электри үлетпүрүнүн чедишикиннери

ВАРШАВА. Польша Улус Республикасынын электротехника үлетпүрү шанда чуртка бүтүрбөй турган продукциянын чаа хевирлерин чедишикинни...

ВАРШАВА. Польша Улус Республикасынын электротехника үлетпүрү шанда чуртка бүтүрбөй турган продукциянын чаа хевирлерин чедишикинни...

(СЭТА).

Кыдатта хөмүр даштын чаа бассейни

ПЕКИН. январь 17. Синьхуа агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

ПЕКИН. январь 17. Синьхуа агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

КВДР-ның көдөз ажал-агыл кооперативтеринин даргаларының чөвүлөт хуралы

ПХЕНЬЯН. январь 17. Кореянын Төн телеграф агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

ПХЕНЬЯН. январь 17. Кореянын Төн телеграф агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

Будапештини хостаары дээш өлгөн совет дайынчыларга тураскаал болдурган самбыра

БУДАПЕШТ. январь 14-түн кезексизинде Венгрияның Улустун армиясынын төртүнчү бөлүмүнүн Будапештти хостаары дээш өлгөн совет дайынчыларга тураскаал болдурган самбыра...

БУДАПЕШТ. январь 14-түн кезексизинде Венгрияның Улустун армиясынын төртүнчү бөлүмүнүн Будапештти хостаары дээш өлгөн совет дайынчыларга тураскаал болдурган самбыра...

(СЭТА).

Тайбың камгалааның япон комитетинин конференциясында

ШАНХАЙ. январь 16. Япон радионун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

ШАНХАЙ. январь 16. Япон радионун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

Вьетнамның Демократтыг Республикасына хамааржыр эт-хөрөнгини француз шериглер Хайфондан үндүр сөөртүп турар

ПЕКИН. Вьетнамнын информация агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

ПЕКИН. Вьетнамнын информация агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

Эйзенхауэринин конгресске чагаазы

ВАШИНГТОН. январь 13-те АБШ-тын президентини Эйзенхауэр АБШ-тын конгресске чагаа чурткан, инда АБШ-тын чексиз куштеринин куралдарынын санын улгаттырып сүмөлөп турар. Ол сорулга-биле Эйзенхауэр бирөөде—1955 чылдын июль 1-де хуусааны доостур шериг албанынын хоойлууну 4 чыл чедир узартып, ийде чексиз куштеринин куралдарынын быжылдарына аргын бээр шериг өөрдүлгөн калбаа программаны чурдатып болгаш үште—шериг албанын өчкүлери дамылаарынын болгаш келдиреринин дугайында дүрүнү хуусааны 2 чыл чедир узартып саналат турар.

ВАШИНГТОН. январь 13-те АБШ-тын президентини Эйзенхауэр АБШ-тын конгресске чагаа чурткан, инда АБШ-тын чексиз куштеринин куралдарынын санын улгаттырып сүмөлөп турар. Ол сорулга-биле Эйзенхауэр бирөөде—1955 чылдын июль 1-де хуусааны доостур шериг албанынын хоойлууну 4 чыл чедир узартып, ийде чексиз куштеринин куралдарынын быжылдарына аргын бээр шериг өөрдүлгөн калбаа программаны чурдатып болгаш үште—шериг албанын өчкүлери дамылаарынын болгаш келдиреринин дугайында дүрүнү хуусааны 2 чыл чедир узартып саналат турар.

(СЭТА).

Аргентинаның чонунуң саны

БУЭНОСАЙРЕС. Техникти алтырып турар талазы-биле алырга, 1954 чылдын июльда төвүндө Аргентинаның чонунуң саны 18 миллион 724 муң кижи болуп турган, оларын иштинде аргентинер 15 миллион 907 муң, өскелери аргентин хаммагы болуп кирип албаа, Аргентинада чедип келген даштык кижилер болуп турар.

БУЭНОСАЙРЕС. Техникти алтырып турар талазы-биле алырга, 1954 чылдын июльда төвүндө Аргентинаның чонунуң саны 18 миллион 724 муң кижи болуп турган, оларын иштинде аргентинер 15 миллион 907 муң, өскелери аргентин хаммагы болуп кирип албаа, Аргентинада чедип келген даштык кижилер болуп турар.

(СЭТА).

Италияның компартиязының IV национал конференциязы бодунуң ажылын дооскан

РИМ. январь 14. Дүйн Рикте Италияның Коммунистг партиязының IV национал конференциязы дооскан. Италияның коммунистг организациязынын кол сорулгазы болза, дайын кыпсыкчыларына уду, атомнуң айыгыла уду, Барын Германияны чепсеглээринин дугайында шийтирлерге уду демисел боулу ужуру деп Пальмиро Тольятти түнөл чутаалыга межелгэн.

Конференциянын киржикчилери түнөлгө көрдүнгөн айтырыглар талазы-биле резолюциялар төлөөлекчилерин чутаалганын болгаш бадылаан. Совет Эвеледин Коммунистг партиязынын Төн Комитетинин байырына харыч кагачын бижиме конференциянын киржикчилери чатыс үн-биле бадылаан.

(СЭТА).

Италияның Коммунистг партиязының саьлдарының өзүлдези

РИМ. январь 17. Чонунуң калбаа масаларының ортузунга Италияның Коммунистг партиязынын өүп турар саьлдарынын дугайы «Унига» солун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

организацияларынын саны дыка өскөн. Чиксе, партия организацияларынын кешигинеринин саны мөжүдүргө мычарга өскөн: Миланга 5538 кижи, Болоньяга 5532 кижи, Моденга 3201 кижи.

(СЭТА).

Жолио-Кюриның меделгели

ВЕНА. Тайбының Бүгү-делегей Чөвүлгө секретариаты Тайбының Бүгү-делегей Чөвүлгө секретариаты Жолио-Кюриның январь 13-те Парижге кылган меделгелин чарлаан. Инда чутаалган турар:

вал-онолунуң ужуру-дузааны өн-не харыс салгалы болгаш өн-не күчүдүг политика үндүрткүчүлүк хулаан көөр ужурга таварышканыр—уластарын меделди ол хире күштүгү-биле илереп келген. Чепсекти дүжүрүп боулу ышкаш сагындырып турган. Политиканы алтырыгларын чутаалажымшыкчылар дузааны-биле шийтирлер боулу арга көстүп келген. Уластар быжым тайбынга идеген агелер берген болгаш мракта аас-кежикти көре бергенер...

(СЭТА).

Англияда париж дугуржулгаларын бадылаар дугайында айтырыгга

ЛОНДОН. Пресс Ассошиэйшн агентстванын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

Билдини турарын баулаар алырга, париж дугуржулгаларын парламенттин ийи палаталары чүтүлдү деп көргөнүнин сонда күштүг болган деп санаар болгаш хаан бадылаашкынын бижимге эт салыпкан сонда ол бижикти кагазалап-латынган кожа-хөлөө турарынын беш принциптери-биле бүгү делегей чөптөөр-жир идегеди Неру илереткен.

(СЭТА).

Нерунуң меделгели

ПАРИЖ. Франс Пресс агентстванын корреспондентинин Делдин далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

үзе Индияның хей ишти санал-онолы бо политиканы саьлдарында улуу-биле хамааржыр апаар—деп меделгэн. Индий-кидат дугуржулгада таймыр-латынган кожа-хөлөө турарынын беш принциптери-биле бүгү делегей чөптөөр-жир идегеди Неру илереткен.

(СЭТА).

Барын Германиядан ГДР-же нечестерин шилчи кирип турар дугайын „Дер абенд“ солунунуң бижип турары

ВЕНА. „Дер Абенд“ солун Боннда далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

инда Барын Германиядан Герман Демократтыг Республикага 6 муң, мычарга ийги кватралда 7 муң кижи көзе берген боулу турар.

(СЭТА).

Ливаның премьер-министринин меделгели

БЕЙРУТ. „Жур“ солун Ливанын премьер-министри Сами Солхтын Турцияның премьер-министри Мендерестин Ливанга эл келир деп турарын холбагыр парламентке төлөөлекчилерине кылган меделгелин чарлаан.

Ливанын кешигүн боулу турар чоруун камтаар мөңдүг принциптерге үндештигиин турар деп Сами Солх меделгэн. Сириянын хамаарышпас чоруун камтаар төлөөдө кандыг-даа характерлиг турар кандыгыр даштык эвилдердин хажымдыга турары өржөк чутула деп Сами Солх өн ийди меделгэн.

(СЭТА).

Чилинин чазаа Европага чес-холаны садарын ажыктыг деп көрүп турар

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтэд Пресс агентстванын корреспондентинин Сант-Ягодан (Чили) дамчытп турары бола:

Ол шийтир болза, Лондонун рыногу чес-хола өртөөгө Нью-Йоркун рыногундан улам бедик төлөвирин берип турары-биле хулаан алынган деп Чилинин заг руда үлетпүрүнүн министри Биего Лара меделгэн. Америк монополистер кулданымлыг көрөө баулаар тодаратынган чик өртектер-биле чил чес-холаны ап турары билдинтир.

(СЭТА).

АКШ-тың күрүнө департаментинин төлөөлекчинин меделгели

ВАШИНГТОН. Совет Эвеледи болза, атомнуң энергияны тайбын сорулгага ажалдарынын уду ужурудузанын бол-битаан, ол талазы-биле уластар аразынын калы ажалдажылганын хөжүдөрлөгө дуудаарымыч чүтүрүшкөн, атомнуң энергияга бирге үлетпүр электростанцияны ажалдага киргени-биле холбагыр

Совет Эвелединге мөөнөттинин чыгынган өртектерден материалдарын шилчинин бөөринге бөлөвирин дугайында СЭТА-нын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

(СЭТА).

АКШ Пракка шериг базанын тургузарын орадажып турар

БЕЙРУТ. „Ар-Рауад“ солунун далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

бирөөн чуртун соңу районунга, а бирөөн муруну районунга) Каттышкан Штаттарын тургузарынын дугайында айтырыгын талазы-биле чутаалажымшыкчыларын кылган.

(СЭТА).

Коста-Рикаже чепсекти халдаашкынга хамаарыштыр

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэйтэд Пресс агентстванын корреспондентинин Сан-Хосе ден дамчытп турары бола, Коста-Риканын чепсекти куштеринин кол штаб-биле меделгелин баулаар алырга, январь 15-те Коста-Риканын чазаа шериглерин биле эжелекчилерин аразыга Сант-Рос хулаанын чаныга 3 шап үргүлгүлгөн туучуушкун болган. Көд штабтын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

үбизичилерин хоорайлан үндүр шийканыр. Ассошиэйтэд Пресс агентстванын Вашингтонда корреспондентинин дамчытп турарын баулаар алырга, январь 16-да Коста-Риканын АБШ-та элчи чери «бил динес самолёттар» Коста-Риканын Либери хулаанын халдаашкы кылган, хоорайга өрткө болган деп дамчыткан. Хамааты чонуну ортузунда «үчүмчүлүк» болган.

(СЭТА).

Коста-Рикада байдал дугайында

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтэд Пресс агентстванын корреспондентинин Сан-Хосе ден дамчытп турары бола, Коста-Риканын чепсекти куштеринин кол штаб-биле меделгелин баулаар алырга, январь 15-те Коста-Риканын чазаа шериглерин биле эжелекчилерин аразыга Сант-Рос хулаанын чаныга 3 шап үргүлгүлгөн туучуушкун болган. Көд штабтын далайжыларга норвек эрге-чагыргаларнын өөрүп четиришишкини...

комиссиянын чөвүлгө кирип келген илеткелдине халдаашкы болза, Никарагуадан чорутулган болган Коста-Риканын тускай өргөзинин бүдүн турар болгаш политиканы хамаарышпас чоруунга аймык болган деп минин турар. Ассошиэйтэд Пресс агентстванын дамчытп турары бола, эжелекчилерин чепсекти куштерин Коста-Риканын эргиле президентинин бирге огу Телоро Пикадо командылап турар. Ол АБШ-тың Уэст-Поинте шериг училищенин дооскан.

(СЭТА).

Аргентинаның чонунуң саны

БУЭНОСАЙРЕС. Техникти алтырып турар талазы-биле алырга, 1954 чылдын июльда төвүндө Аргентинаның чонунуң саны 18 миллион 724 муң кижи болуп турган, оларын иштинде аргентинер 15 миллион 907 муң, өскелери аргентин хаммагы болуп кирип албаа, Аргентинада чедип келген даштык кижилер болуп турар.

Аргентинада чедип келген даштык кижилер болуп турар.

(СЭТА).